

svojo zahtevo, da bi bil imenovan za primasa nadškof Samassa.

Vnanje države.

Srbija. — Srbska bode odposlala svoje zaupnike v Monakovo, da se bodo pogajali zaradi trgovinske pogodbe z avstrijskimi zastopniki, ki so sedaj v Monakovem, kjer se vrše pogajanja zaradi trgovinske pogodbe z Italijo.

Rumunsko. — Rumunskemu kralju, ki je te dni gost nemškega cesarja v Potsdamu, prirejen je bil jako slovesen vzprejem, in se vrše razne slavnosti njemu na čast. Da ni potovanje kraljevo brez političnega pomena, razume se samo ob sebi. Vender bi bil nemški cesar najbrže bolj zadovoljen, da bi ga obiskal ruski car, nego pa rumunski kralj.

Bolgarija. — Bolgarsko sobranje se je spet sešlo. Knez Ferdinand je v prestolnem govoru konstatoval, da so odnošaji v kneževini povoljni, kajti povsod je zdaj mir.

Leta 1892. bode v Plovdivu kmetijska in obrtna razstava. Začela se bode ob obletnici obeh zedinjenih Bolgarij dne 18. septembra in trajala do 12. novembra. L. 1893. bodo napravili Bolgari enako razstavo v Ruščuku.

Rusija. — Med Rusko in Angleško utegne priti do resnega nasprotstva v srednji Aziji, kjer Ruska jako napreduje ter si osvaja pokrajino za pokrajino. Zdaj je zasedla Pamirsko ozemlje.

Nemška. — Poroča se, da bode prošt Jazdzewski imenovan za Poznanjsko-Grafenskega nadškofa.

Francosko. — V francoskem parlamentu so klerikalni poslanci hudo napadali vlado in ministra za vnanjo reči Ribota, ker ni odločno postopal proti italijanski vladi, ali vsaj zahteval zadoščenja zaradi napadov na francoske romarje v Rimu. — Liberalno časopisje objavlja s slastjo izjave nekaterih klerikalnih francoskih poslancev, ki so javno izrekli, da niti ne mislijo na to, da bi se vrnila papežu posvetna oblast.

O rusko-francoski zvezi še vedno mnogo pišejo in ugibljejo. Vsaka stranka piše o njej, kakor bolje ugaja njenim željam. Tako hoče „Pol. Corr.“ za gotovo vedeti, da ni sklenene nobene pogodbe med Rusko in Francosko, ker ne mara Ruska za zveze.

Poučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

Konoplja v starem veku. Moška in ženska konoplja. Smola na konoplji po toplih krajih. Nabiranje smole in sušenje konoplje.

Ker je človek v smoli konopni našel omamno moč, katera mu draži živce in sladi življenje, ni čudo, da jo goji z veliko skrbjo in še z večim trudom nabira stru-

peno smolo. Nabiranje to je v vsakem kraju drugačno. V Nepaulu pobirajo ljudje smolo z rastline tako, kakor pobirajo opij z maka. Smola ta je najčistejša, in zato se najbolje povprašuje po njej in najdraže plačuje, zovejo jo „momia“, ali „churrus“. Ako se smola tudi dalje suši, ostane vender mehka. Duha je zelo hudega, a kedar se ugreje, še bolj diši. V ustih peče in pogreni, ali okus jej je vender kakor balzamov. Drugi se oblečejo v kožnate predpasnike, letajo po polji in otepavajo po konopljah, in smola, ki pri tem odpada, prime se kože. Smola, ki jo s kože postržejo, ni tako dobra in je manj vredna od one, ki jo z roko naberó. Po drugih krajih rujejo konopljo, dokler cvete, potem jo sušé, da smola na rastlini ostane. Tako posušena smola se zove „gunjah“. Na trgu v Kalkuti je več potov videti, da prodajajo posušeno konopljo v zvezkih po 24 kosov. Vršički in cvetovi imajo največ smole, zato te dele posebe sušé in drago prodajajo.

253.

Božidar Vuković. Tiskanje slovenskih in hrvatskih knjig na Nemškem. Prve slovenske in hrvatske tiskarne v domovini.

Ko so Turki osvojili Bosno in Hercegovino, izselil se je vojvoda Božidar Vuković, potomec Vuka despota, in nastanil se v Benetkah, kjer je bil že njegov oča Jurij v zlato knjigo beneških plemičev uvrščen. Božidar je zamenil junaško sabljo z lovorovim vencem. Ustrojil je namreč z velikimi stroški tiskarno, v kateri je vse samo staroslovenske knjige za svoj narod tiskal. Zato je pozval v svojo tiskarno Pahomija, črnogorskega meniha, kateri se je bil bržkone pri gori omenjenem Makariji izučil tiskarstva.

Ker je bilo takrat povsodi veliko pomankanje cerkvenih staroslovenskih knjig, postal je Božidar pravi dobrotnik svojega naroda s svojo tiskarno, v kateri je od 1519. do 1529. l. množino cerkvenih knjig natisnil. Rekli bi, da ga je hrepenenje po domovini tako prevzelo, da se je 1529. l., torej že na stara leta, preselil s tiskarno v svoje mesto Goraždje v Hercegovini, kjer je še nadalje tiskal knjige. No najbrže mu ni ugajalo pod turškim gospodstvom, ker ga 1536. l. zopet nahajamo v Benetkah, kjer je nadaljeval svoje blagovito delo. Umril je 1540. l.

Za Cetinjskimi tiskovinami gre prvo mesto knjigam, tiskanim v Benetkah po velezaslužnem Božidaru Vukoviću, a mej njimi ima prvo mesto Vukovićev „Služebnik“ (liturgiarion). Njega ima eden odtisek knjižnica hrvatskega vseučilišča v Zagrebu. Božidarov sin Viuko je nadaljeval plemenito delo svojega očeta in na svetlo spravil več staroslovenskih knjig, poslednjo 1561. l. Ne vemo, kedaj je umrl. Po njegovi smrti je ležala njegova tiskarna zanemarjena, dokler ni 1566. l. slučajno prišel v Benetke Jakob s Kamene Reke v Črni Gori in začel z Vukovimi črkami iz novega knjige tiskati. Do nas je prišla ena sama, namreč „Časoslovec“. Vnuk Božidarov, Dimitrij Logotet, je prišel po nekem naključji v sedanjo Rumunsko in je v Trgovištu natisnil 1547. l. knjigo „Apostol“. Vu-